

माननीय महान्यायाधिवक्ता श्री अग्निप्रसाद खरेलज्यू पद बहाली भएपछि भएका कामहरु र आगामी कार्यक्रमको रूपरेखा

(क) सुधारका प्रयासहरु

भवन निर्माण

१. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको भवन भूकम्पबाट जोखिमपूर्ण रहेको हुँदा सो भवन भत्काई नयाँ भवन बनाउन राष्ट्रिय पुननिर्माण प्राधिकरण जिल्ला आयोजना एकाइबाट तयार पारिएको नक्सा डिजायन स्वीकृत गरी निर्माणका लागि बोलपत्र प्रकाशित भई मूल्यांकनको प्रक्रियामा रहेको छ । करिब एक अर्ब सत्ताइस करोडको लागत अनुमान रहेको सो भवन आगामी दुई वर्ष भित्र तयार गरिसक्ने कार्यक्रम छ । सो भवन साढे छ तलाको हुनेछ ।

२. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको नयाँ भवन निर्माण नहुन्जेलसम्मका लागि साविकमा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय रहेको सिंहदरवारको भवनमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय सारिएको छ । नपुग हुने सरकारी वकीलका कार्यकक्षहरु समेत सिंहदरवार स्थित प्रिफ्याव भवनमा रहने व्यवस्था गरिएको छ । मिति २०७४ चैत्र ७ गतेदेखि सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको भवनमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कार्य प्रारम्भ भएको हो ।

३. माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूबाट २०७४ साल चैत्र ८ गते उच्च सरकारी वकील कार्यालय, नेपालगञ्ज र २०७५ साल वैशाख १५ गते जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, रामेछापको नयाँ भवनको समुद्राटन भएको छ ।

४. माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूको मार्गदर्शनमा यस वर्षका लागि स्वीकृत कार्यक्रमका अतिरिक्त उच्च सरकारी वकील कार्यालय, पोखरा, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, मोरङ र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, धनुषाको भवन निर्माणको कार्य प्रारम्भ गर्ने निर्णय भई सोही अनुसार भवनको नक्सा र लागत अनुमान तयार गर्ने कार्य भइरहेको छ ।

५. यसै वर्ष तराई मधेश र भित्री मधेशका सरकारी वकील कार्यालयका कार्यालय प्रमुखका कार्यकक्षमा एसी जडान गर्ने गरी बजेट विनियोजन गरिएको छ । प्रत्येक सरकारी वकीललाई ल्यापटप उपलब्ध गराउने गरी बोलपत्रदाताहरुलाई कार्यदिशा समेत दिइसकिएको छ । विद्युतीय सामग्रीको प्रयोग गरी कानूनी व्यवस्था एवम् न्यायिक सूचना संकलन गर्न, अन्यत्रका असल अभ्यासको खोजी गर्न, नजीर अध्यावधिक गर्न समेत सरकारी वकीलले उक्त प्रविधिको प्रयोग गर्नेछन् । यसले कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउने अपेक्षा राखिएको छ ।

कार्यालय अनुगमन

६. माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूबाट यस अवधिमा विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाण्डौ, उच्च सरकारी वकील कार्यालय, पाटन, पोखरा, विराटनगर, र नेपालगञ्ज तथा जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौं, कास्की, बाँके र रामेछाप समेतका सरकारी वकील कार्यालय अनुगमन गरी कार्य सम्पादनमा सुधारका लागि निर्देशन दिनु भएको छ ।

७. यसै बीचमा माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूबाट बाँकेको गनापुर स्थित खुला कारागारको अवलोकन भएको छ । कारागारमा रहेका थुनुवा र कैदी उपर मानवोचित व्यवहार भए नभएको सम्बन्धमा महानगरीय प्रहरी परिसर, टेकु र जिल्ला प्रहरी कार्यालय, बाँकेको हिरासत कक्षको अनुगमन गरी सुधारका लागि आवश्यक निर्देशन दिइएको छ ।

विधेयक तयारी सहजीकरण समिति

८. नेपाल सरकार (मन्त्रपरिषद्)बाट माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूको संयोजकत्वमा गठित विधेयक तयारी सहजीकरण समितिले नियमित रूपमा संविधान कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने विधेयकको मस्यौदा उपर छलफल गरी नेपाल सरकारलाई सुझाव दिइरहेको छ । हाल सम्म २१ वटा विधेयकहरूमा त्यस्तो सुझाव दिइसकिएको छ । सो क्रममा प्रदेश तथा स्थानीय सरकारलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न कानूनको नमुना मस्यौदा तयार गरी सबै प्रदेशमा पठाउन समेत सुझाव दिइएको छ । उक्त समितिमा नेपाल कानून आयोगका अध्यक्ष, कानून, न्याय तथा संघीय मामिला मन्त्रालयका सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयका कानून सचिव, नायब महान्यायाधिवक्ता श्री किरण पौडेल, पूर्व कानून सचिवहरू श्री तिर्थमान शाक्य, श्री हरिप्रसाद न्यौपाने र श्री कमलशाली घिमिरे सदस्य हुनुहुन्छ ।

सवारी साधन खरिद

९. माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूको विशेष प्रयासमा उच्च सरकारी वकील कार्यालय, पाटन र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका लागि दुई वटा सवारी साधन (भ्यान) खरिद गरिएको छ । साथै नयाँ स्थापना भएका सरकारी वकील कार्यालयहरूलाई समेत सवारी साधन उपलब्ध गराउनका लागि यसै आर्थिक वर्षमा खरिद गर्ने गरी थप चार वटा मोटर र दुई वटा मोटरसाइकल खरिद गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।

अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न

१०. मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४ लगायतका नयाँ जारी भएका कानूनहरूको बारेमा जानकारी दिन सबै तहका सरकारी वकीलहरूलाई पाँच दिवसीय आधारभूत प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । सरकारी वकील समूहमा कार्यरत सबै सहायक कर्मचारीहरूलाई तीन दिवसीय आधारभूत प्रशिक्षण कार्यक्रम समेत दिइसकिएको छ । हाल सम्म ३५२ जना सरकारी वकील, २९ जना प्रहरी अधिकृत प्रशिक्षित भएका छन् । त्यसै गरी राजपत्र अनंकित २८८ जना कर्मचारी र ५३ जना अनुसन्धानमा संलग्न रहने प्रहरी कर्मचारीहरूलाई समेत प्रशिक्षण दिइएको छ ।

११. प्रदेश नं. १ र २ का सरकारी वकीलहरूको विराटनगरमा, प्रदेश नं. ३ का सरकारी वकीलहरूको काठमाडौंमा, प्रदेश नं. ४ र ५ का सरकारी वकीलहरूको पोखरामा, कर्णाली प्रदेश र प्रदेश नं.७ का सरकारी वकीलहरूको नेपालगञ्जमा वार्षिक समीक्षा तथा प्रदेशिक अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । २०७५ वैशाख ८ मा काठमाडौंमा केन्द्रीय अनुशिक्षण तथा वार्षिक कार्य समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

सम्पर्क मन्त्रालय परिवर्तन

१२. साविकमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको सम्पर्क मन्त्रालयको रूपमा कानून, न्याय तथा संघीय मामिला मन्त्रालय रहेकोमा नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावलीमा परिवर्तन भई प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालय महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको सम्पर्क मन्त्रालयको रूपमा रहेको छ ।

समन्वय एकाईको स्थापना

१३. मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४, मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४, फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ समेतको कार्यान्वयनका क्रममा आउन सक्ने समस्या समाधानका लागि नायब महान्यायाधिवक्ता श्री किरण पौडेलको संयोजकत्वमा संहिता कार्यान्वयन सहजीकरण समिति गठन गरी जिम्मेवारी तोकिएको छ । त्यसै गरी महिला तथा बालिकासम्बन्धी मुद्दाको अनुसन्धान, अभियोजनलाई प्रभावकारी बनाउन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा महिला तथा बालबालिका केन्द्रीय एकाईको स्थापना गरी जिम्मेवारी तोकिएको छ । उपत्यकाका सबै सरकारी वकील कार्यालयहरूमा महिला तथा बालबालिका सेलको स्थापना गरी महिला सरकारी वकीलहरूलाई जिम्मेवारी तोकिएको छ । अन्य सरकारी वकील कार्यालयहरूमा समेत क्रमशः त्यस्तो सेल निर्माण गरिने छ ।

समन्वय समिति

१४. सरकारवादी फौजदारी मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजनलाई सहज बनाउन माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूको अध्यक्षतामा २०७४।११।२५ र २०७४।१२।०४ मा समन्वय समितिको बैठक बसेको छ । ती बैठकहरूबाट संहिता कार्यान्वयनको तयारी समेतका विषयमा निर्णय भएका छन् । माननीय महान्यायाधिवक्ताज्यूको उपस्थितिमा पोखरामा समेत उच्च तहको समन्वय समितिको बैठक सम्पन्न भएको छ । अनौपचारिक रूपमा सरोकारवाला निकायका प्रतिनिधिहरूसँग फौजदारी न्याय प्रशासन र सरकारी पक्षको प्रभावकारी प्रतिनिधित्वका लागि नियमित छलफल गरिएको छ ।

संक्रमणकालीन न्याय सम्बन्धी

१५. बेपत्ता पारिएका व्यक्ति छानविन, सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन संक्रमणकालीन न्याय सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थामा पुनरावलोकन गर्ने समेतका कार्यका लागि सो विषयका सरोकारवाला र विज्ञहरूसँग सघन परामर्श एवम् छलफल गरिएको छ ।

छलफल

१६. अर्धन्यायिक कार्य सम्पादन गर्ने कार्यालयका केन्द्रीय निकायका पदाधिकारीहरूका लागि मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४ समेतका नयाँ कानूनी व्यवस्थाको कार्यान्वयनका लागि एक दिवसीय छलफल कार्यक्रम २०७४।११।२९ आयोजना गरियो ।

१७. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको संस्थागत सुधारका लागि अवलम्बन गर्नु पर्ने नीति एवम् सरकारी वकीलहरूको सेवा शर्त सम्बन्धी कानूनको बारेमा सबै तहका सरकारी वकीलहरूसँग छलफल गरिएको छ । सेवा शर्त सम्बन्धी ऐनको मस्यौदा तयार गर्न कार्यदललाई जिम्मेवारी दिए बमोजिम आवश्यक परामर्श गरी मस्यौदा तयारीको कार्य भइरहेको छ ।

कार्यशाला

१८. महान्यायाधिवक्ता र मुख्य न्यायाधिवक्ताको अन्तरसम्बन्ध र मुख्य न्यायाधिवक्ताको संवैधानिक एवम् कानूनी जिम्मेवारीका विषयमा २०७५ साल जेष्ठ ११ गते राष्ट्रिय कार्यशालाको आयोजना गरियो । संवैधानिक कानूनका विज्ञहरूसमेतको सहभागिता रहेको सो कार्यक्रमबाट संवैधानिक व्यवस्थाको बारेमा थप स्पष्टता एवम् सो को कार्यान्वयनमा सहजता ल्याएको छ ।

दरबन्दी स्वीकृत

१९. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका लागि संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी ११ जनाका दरले सातवटा कार्यालयका लागि ७७ जना कर्मचारीको दरबन्दी स्वीकृत भएको छ । गत वर्ष स्थापना भएका उच्च सरकारी वकील कार्यालय, बीरगञ्ज र उच्च सरकारी वकील कार्यालय, ओखलढुंगाका लागि क्रमशः १७ र १२ गरी २९ जनाको दरबन्दी स्वीकृत भएको छ । हाललाई प्रत्येक मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका लागि एक जना उपसचिवस्तरका सरकारी वकिलको नेतृत्वमा एक जना शाखा अधिकृत र एक जना सहायक कर्मचारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट काजमा खटाइएको छ ।

२०. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र मातहतका सबै सरकारी वकील कार्यालयको कार्यबोझको आधारमा विस्तृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

सरकारी वकीलको विशिष्टीकरण

२१. सरकारी वकीलको विशिष्टीकरणका लागि योग्यता, अनुभव र प्रशिक्षणको बारेमा तयार पारिएको मापदण्ड स्वीकृत भएको छ । सो अनुसार संवैधानिक कानून, संगठित अपराध, वैकिड कसूर, कर तथा राजस्वसम्बन्धी कानून, भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धी कानून, सेवा कानून र सरकारी एवम् सार्वजनिक सम्पत्ति सम्बन्धी कानूनमा विशिष्टीकरणका लागि दिइने प्रशिक्षणको पाठ्यक्रम तयारीको कार्य प्रारम्भ भएको छ ।

कार्यविधि नियमावली तयार

२२. अर्धन्यायिक निकायको कार्य सम्पादनलाई एकरूपतापूर्ण र व्यवस्थित गर्नका लागि विगतमा तयार पारिएको अर्धन्यायिक निकाय (न्याय सम्पादन कार्यविधि) नियमावली पुनरावलोकन गरी जारी गर्नका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पेश गरिएको छ ।

संहिता कार्यान्वयनको तयारी

२३. मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४, मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ समेतको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नियम तथा निर्देशिका तयार गर्नका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट गठन गरिएका कार्यदलहरूलाई क्रियाशील बनाइएको छ । आगामी जेष्ठ मसान्त भित्र देहायका नियम तथा निर्देशिकाको मस्यौदा तयार हुनेछ ः

डु अपराध अनुसन्धान सम्बन्धी नियमावली

डु अनुसन्धान र अभियोजन निर्देशिका

डु बहस पैरवी, प्रतिरक्षा र कानूनी रायसम्बन्धी निर्देशिका

डु मुद्दा फिर्ता सम्बन्धी निर्देशिका

डु माफी सम्बन्धी निर्देशिका

डु मासिक तथा वार्षिक प्रतिवेदनहरूको ढाँचा तथा सरकारी वकील कार्यालयमा राखिने अभिलेख र दायरी कितावहरूको पुनरावलोकन

डु सरकारी वकील सम्बन्धी नियमावली

डु महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कार्य सञ्चालन निर्देशिका

सरकारी वकील दिग्दर्शन पुनरावलोकन

२४. मुलुकी अपराध संहिता सहितका नयाँ कानूनी व्यवस्थाहरू एवम् सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादन भएका नजीरहरूलाई समावेश गरी सरकारी वकील दिग्दर्शन पुनरावलोकन गर्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ । आगामी साउन मसान्तभित्र उक्त पुनरावलोकन गरिएको दिग्दर्शन प्रकाशित गरिनेछ ।

अभियोजन नीतिको पुनरावलोकन

२५. मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४, मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ समेतका नयाँ कानूनले गरेका व्यवस्थाहरू समेत समावेश गरी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको अभियोजन नीति पुनरावलोकन गर्ने कार्य भइरहेको छ । आगामी साउन मसान्तभित्र उक्त नीति जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा समावेश

२६. नेपाल सरकारले संघीय संसदमा प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रममा देहायका विषय समावेश गरिएको छ ः

— संविधान प्रदत्त जिम्मेवारी पूरा गर्न संवैधानिक निकायहरूलाई सक्षम बनाइनेछ । नेपाल सरकारका तर्फबाट गरिने कानूनी प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको क्षमता बृद्धि गरिनेछ । अपराध अनुसन्धान र अभियोजनलाई बस्तुगत र वैज्ञानिक प्रमाणमा आधारित बनाइनेछ ।

साथै यस वर्षको बजेट वक्तव्यमा देहायका विषयहरू समावेश भएकोछ ः

— महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको दोस्रो रणनीतिक योजना कार्यान्वयनलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

वैदेशिक अवसर

२७. पछिल्लो तीन महिनामा वैदेशिक भ्रमणमा ८ जना सरकारी वकीलहरूलाई मनोनयन गरिएको छ । जसमा विषयमा एसियन रिजनल वर्कसप अन इन्भेष्टिगेशन विषयमा वैककमा २ जना, इम्लिकेशन अफ ओपन सोर्स एण्ड सोसल मिडिया इन्भेष्टिगेशन विषयमा मनिलामा २ जना, बौद्धिक सम्पत्ति अधिकार सम्बन्धी विषयमा चीनमा १ जना, इन्टरनेशनल ल सिस्टम एण्ड इन्टरनेशनल पोलिसी मेकिङ् विषयमा चीनमा २ जना र विद्युतीय अपराधसम्बन्धी विषयमा मलेशियामा १ जना सरकारी वकील मनोनयन भएकाछन् ।

पुनरावेदनको म्याद सम्बन्धमा

२८. २०७५ साल भदौ १ गतेदेखि लागू हुने गरी जारी भएको मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐनले पुनरावेदनको म्यादका सम्बन्धमा गरेको परिवर्तित व्यवस्थालाई दृष्टिगत गरी पुनरावेदनको म्याद बुभमन् बाँकी रहेका सरकारी वकील कार्यालयहरूले पुनरावेदनको म्याद बुझी कारवाही प्रक्रिया सम्पन्न गर्ने गरी कार्ययोजना तयार गर्न र सो बमोजिम कार्य गर्न विशेष निर्देशन जारी गरिएको छ । सरकारी वकील कार्यालयको कारणबाट पुनरावेदनको म्याद बुभमन् ढिलाइ हुने छैन ।

(ख) भावी कार्य योजना

सरकारी वकीलको विशिष्टीकरण

१. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको दोस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजनाले प्रक्षेपण गरेबमोजिम आगामी वर्षबाट सरकारी वकीलको विशिष्टीकरणको प्रक्रिया प्रारम्भ गरिने छ । आगामी एक वर्ष भित्र संगठित अपराध र संवैधानिक कानूनका वीसर-वीस जना सरकारी वकीलहरूलाई विशिष्टीकृत गरिनेछ । आगामी तीन वर्षभित्र राजस्व, भ्रष्टाचार, बैकिङ कसूर, सेवा कानून, सरकारी तथा सार्वजनिक सम्पत्तिसम्बन्धी विवाद र विद्युतीय अपराध सम्बन्धी विषयमा वीसर-वीस जना सरकारी वकीलहरू विशिष्टीकृत हुने गरी व्यवस्था गरिनेछ ।

हेलो साक्षी कार्यक्रम

२. सरकार वादी मुद्दाका पीडित एवम् साक्षीहरूलाई न्यायिक प्रक्रियामा संलग्न गराई न्याय सम्पादन कार्यमा सहयोग पुर्याउनका लागि हेलो साक्षी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । सोका लागि देहायका कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुनेछन् ः

डु अनुसन्धानको प्रक्रियादेखि नै साक्षी र पीडितको सम्पर्क नम्वर अध्यावधिक गर्ने कार्य गर्न अनुसन्धान गर्ने निकायहरूसँग समन्वय गरिने ।

डु सरकारी वकील कार्यालयमा अपराध पीडित र साक्षीको विवरण अध्यावधिक राख्ने ।

डु पीडित र साक्षीलाई वकपत्रको पूर्व सूचना उपलब्ध गराउने ।

डु प्रतिवेदक र बरामदी मुचुल्काका तयारी कार्यमा संलग्न सरकारी कर्मचारीहरूलाई साक्षीको रूपमा वकपत्र गर्नु पर्ने अनिवार्य दायित्व पूरा गर्नका लागि सम्बन्धित निकायमा समन्वय गरिने ।

डु फौजदारी मुद्दामा साक्षीको महत्व र भूमिका एवम् त्यसले पार्न सक्ने प्रभावका बारेमा जनस्तरमा जानकारी प्रवाह गर्नका लागि श्रव्यदृश्य सामाग्री तयार गरी प्रकाशन प्रसारण गरिने ।

समुदायमा सरकारी वकील

३. सरकार वादी मुद्दाको कारवाही प्रक्रिया एवम् विद्यमान कानूनी व्यवस्थाको प्रचार प्रसार गर्नुका साथै कानून कार्यान्वयन र अपराधको रोकथाममा समुदायको भूमिकाका बारेमा जानकारी दिनका लागि समुदायमा सरकारी वकील कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि कम्तीमा माध्यमिक तहका विद्यार्थीलाई लक्षित गरी सरकारी वकील विद्यार्थी सम्वाद कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सबै तहका सरकारी वकीलहरूलाई परिचालन गरिनेछ । खास गरी मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन लगायतका नयाँ कानूनी व्यवस्थाको प्रचार प्रसारमा जोड दिइनेछ । स्थानीय परिवेश र विशिष्टता एवम् सो स्थानको आवश्यकता समेतलाई दृष्टिगत गरी फौजदारी अपराध सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको बारेमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

अनुसन्धान गर्ने विशिष्टीकृत जनशक्ति विकास

४. विगतदेखि नै अपराध अनुसन्धान गर्ने छुट्टै जनशक्तिको व्यवस्था गर्नु पर्ने आवश्यकता दर्शाइएको सन्दर्भमा नयाँ संहिताको कार्यान्वयनका लागि यसको सादृर्भिकता अझै बढेको छ । अपराधको अनुसन्धानका लागि नेपाल प्रहरीमा स्थायी प्रकृतिको अनुसन्धान समूह खडा गर्न विशिष्टीकृत जनशक्ति विकास गर्न सहजीकरण गरिनेछ । अन्य निकायका अनुसन्धान अधिकृतहरूका लागि समेत आधारभूत प्रशिक्षण र क्षमता विकास कार्यक्रम मार्फत दक्षता अभिवृद्धि गर्नका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न समन्वय गरिने छ । अपराधको अनुसन्धानमा कार्य गर्ने जनशक्तिका लागि विशेष सुविधाको प्रबन्ध गर्न पहल गरिनेछ ।

प्रयोगशालाको विस्तार

५. समयमा प्रयोगशालाको प्रतिवेदन प्राप्त हुन नसक्दा अपराध अनुसन्धानमा नकारात्मक प्रभाव परेको र परीक्षण प्रतिवेदन बेगर नै अभियोजन गर्दा त्यस्तो अभियोजन वस्तुगत हुन नसकेको देखिएको छ । प्रमाणको वैज्ञानिक परीक्षणको कार्यलाई छिटो र प्रभावकारी समेत बनाउन प्रत्येक प्रदेशमा एउटा विधि विज्ञान प्रयोगशालाको स्थापना गर्ने दीर्घकालीन लक्ष्य राखी योजनामा समावेश गर्ने प्रयास गरिनेछ । भइरहेका प्रयोगशालाको स्तरउन्नति र जनशक्ति विकासका लागि विशेष प्रयास गरिनेछ ।

बाल सुधार गृहको स्थापना र विस्तार

६. नयाँ जारी भएका संहिताले १८ वर्षसम्मका व्यक्तिलाई बालबालिकाको रूपमा परिभाषित गरेको सन्दर्भमा अपराधमा संलग्न रहने बालबालिकाका लागि बाल सुधार गृहको विस्तार अनिवार्य आवश्यकता बनेको छ । हाल विराटनगर, भक्तपुर र पोखरामा बाल सुधार गृह रहेका छन् । यी केन्द्रको क्षमता विस्तार गर्नुका साथै प्रत्येक प्रदेशमा एउटा बाल सुधार गृह बनाउने उद्देश्यका साथ प्रदेश नं. २, ५, ६, ७ मा बाल सुधार गृहको स्थापना र विस्तारका लागि सम्बद्ध निकायहरूसँग समन्वय गरी उच्च प्राथमिकताका साथ काम गरिनेछ ।

खुला कारागारको स्थापना

७. आगामी वर्ष कम्तीमा दुई स्थानमा खुला कारागारको अवधारणालाई कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि सहजीकरण गरिनेछ । बाँकेको गनापुरमा खुला कारागार स्थापनाका लागि तयार पारिएको गुरु योजनालाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सहजीकरण गरिनेछ । अर्को एक स्थानमा खुला कारागारको स्थापनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न समन्वय गरिनेछ । आगामी ३ वर्षभित्र प्रत्येक प्रदेशमा एउटा खुला कारागारको स्थापना गर्न सहजीकरण गरिनेछ ।

हिरासत अनुगमन

८. महान्यायाधिवक्तालाई संविधानले दिएको जिम्मेवारी बमोजिम कारागार तथा हिरासतमा रहेका कैदी र थुनुवाहरू उपर मानवोचित व्यवहार भए नभएको सम्बन्धमा नियमित अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ । यस वर्षको अनुगमन गरिएका ३५ जिल्लाको अनुगमन प्रतिवेदनले औल्याएका विषयहरू कार्यान्वयनका लागि केन्द्रीय तहका पदाधिकारीहरूसँग परामर्श गरी सुधारका कार्य प्रारम्भ गरिनेछ । आगामी आर्थिक वर्षमा ५० जिल्लाका कारागार र हिरासत कक्षको अनुगमन गरिनेछ । अनुगमनलाई औपचारिताको रूपमा सीमित नराखी सुधारको आधारको रूपमा लगिनेछ ।

दण्ड र पुरस्कार

९. बस्तुगत आधारमा मूल्यांकन गरिने मापदण्ड तयार गरी प्रत्येक वर्ष सर्वोत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने एक जना सरकारी वकीललाई वर्ष सरकारी वकील (एटर्नी अफ द इयर) को रूपमा सम्मान गरिनेछ । कार्य सम्पादन उत्कृष्ट भएका सरकारी वकील र कर्मचारीहरूलाई पुरस्कृत गर्ने परिपाटीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०. सरकारी वकीलबाट हुने अभियोजन र आचार संहिताको पालनाको बारेमा नियमित अनुगमन गरिनेछ । भ्रष्टाचार र अनियमित कार्यका लागि शून्यसहनशीलताको नीति अंगिकार गरिनेछ । महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट गत वर्ष जारी भएको गुनासो व्यवस्थापन निर्देशिकाको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाइने छ । उच्च सरकारी वकील कार्यालय, पाटन, विशेष सरकारी वकील कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौं, ललितपुर तथा भक्तपुरमा सिसी टिभि जडान गरी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट अनुगमन गरिनेछ ।

नमुना सरकारी वकील कार्यालयको व्यवस्था

११. प्रत्येक प्रदेशमा एउटा सरकारी वकील कार्यालयलाई नमुना सरकारी वकील कार्यालयको रूपमा विकास गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत यस वर्ष प्रदेश नं. १ को सुनसरी, प्रदेश नं. २ को धनुषा, प्रदेश नं. ३ को ललितपुर, प्रदेश नं. ४ को कास्की, प्रदेश नं. ५ को रुपन्देही, प्रदेश नं. ६ को सुर्खेत र प्रदेश नं. ७ को कञ्चनपुर जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयलाई नमुना सरकारी वकील कार्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ । अर्को वर्ष थप सात वटा सरकारी वकील कार्यालयहरूलाई नमुना कार्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ । नमुना सरकारी वकील कार्यालयहरूको भौतिक संरचना, जनशक्ति व्यवस्थापन, अभिलेख पद्धति, सूचना प्रविधिको प्रयोगमा सुधार गरी ती कार्यालयबाट गरिने कार्य सम्पादनको स्तर उच्च बनाइने छ ।

सरकारी वकील कार्यालयको घर जग्गा व्यवस्थापन

१२. सबै भन्दा धेरै कार्यबोझ भएको उच्च सरकारी वकील कार्यालय, पाटन तथा जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौं र विशेष सरकारी वकील कार्यालयका लागि आवश्यक घर जग्गाको व्यवस्थापन हुन नसक्दा कार्य सम्पादनमा गम्भीर असर परेको छ । आगामी एक वर्षभित्र ती कार्यालयहरूको घर जग्गाको व्यवस्था गर्न प्रयास गरिनेछ । जग्गा नभएका अन्य सरकारी वकील कार्यालयहरू लागि एक वर्षभित्र जग्गा प्राप्त गर्न प्रयास गरिनेछ । भवन निर्माण हुन बाँकी रहेको कार्यालयहरूका लागि प्राथमिकताका आधारमा भवन निर्माण गरिनेछ । आगामी तीन वर्षभित्र सबै सरकारी वकील कार्यालयहरूको आफ्नो उपयुक्त भवन हुने गरी भवन निर्माणका कार्यक्रमहरू राखिनेछ ।

अध्ययन अवलोकन

१३. सरकारी वकील र कर्मचारीहरूलाई बस्तुगत मापदण्डका आधारमा स्वदेश तथा विदेश अध्ययन अवलोकनको अवसरलाई प्रदान गरिनेछ । त्यस्ता अवसरहरूलाई सकेसम्म समन्यायिक, विषयवस्तु एवम् व्यक्तिको ज्ञान, सीप र दक्षताका आधारमा प्रदान गर्ने प्रणाली बनाइने छ र अवसरको थप विस्तार गर्न प्रयास गरिनेछ । आगामी वर्ष कम्तीमा ५० जना सरकारी वकीलले त्यस्तो अवसर पाउनेछन् ।

पीडित मैत्री कक्षको व्यवस्थापन

१४. यस वर्ष थप २० वटा जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयहरूमा पीडित मैत्री कक्षको व्यवस्थापन गरिने छ । महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट जारी गरिएको अपराध पीडित तथा साक्षी सहायता निर्देशिकाको कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाइने छ ।

प्रेस भेटघाट

१५. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र सरकारी वकीलको कार्यालयबाट भएका काम कारवाहीहरूको बारेमा जानकारी दिन समय समयमा प्रेस भेटघाट कार्यक्रमको आयोजना गरी सूचना प्रवाह गरिनेछ ।

सरकारी वकीलको सम्मेलन

१६. २०७५ साल पुष ८,९ र १० गते नेपालका सरकारी वकीलहरूको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलनको आयोजना गरिनेछ । सो सम्मेलनमा पहिलो सम्मेलनबाट पारित भएका प्रस्तावहरूको कार्यान्वयनको समीक्षा सहितका विभिन्न विषयहरू समावेश हुनेछन् । प्रत्येक वर्ष मुख्य न्यायाधिवक्ताहरू र उच्च तहका सरकारी वकीलहरूको राष्ट्रिय कार्यशाला आयोजना गरी संविधान र कानून कार्यान्वयनको अवस्थाको बारेमा समीक्षा गरिने छ । अनुसन्धानकर्ता प्रहरी र सरकारी वकीलहरूको दोस्रो राष्ट्रिय सम्मेलन अर्को वर्ष (२०७६।०७७) आयोजना गरिनेछ ।

शिशु स्याहार कक्षको व्यवस्था

१७. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र उपत्यका स्थित सरकारी वकील कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूका बालबालिकाका लागि आगामी एक महिना भित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा शिशु स्याहार कक्षको स्थापना गरिने छ । सो कक्षमा १० जना सम्म बालबालिका राख्न सकिने छ ।

सरकारी वकीलहरूको प्रशिक्षण

१८. मुलकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४ समेतका नयाँ बनेका कानूनको कार्यान्वयनका लागि प्रादेशिक तहमा सरकारी वकील र अनुसन्धानकर्ताहरू, विधि विज्ञान विशेषज्ञ तथा फरेन्सिक विज्ञहरू एवम् चिकित्सकहरू समेतको संयुक्त प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ । यसका लागि अभियोजन प्रशिक्षण केन्द्र र राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानका बीचमा सहकार्य गरिनेछ । प्रत्येक सरकारी वकीललाई वर्षको कम्तीमा एक पटक प्रशिक्षण लिन पाउने व्यवस्था गर्न प्रयास गरिनेछ । यसै वर्ष २० जना सरकारी वकीलहरूलाई विशिष्ट भाषिक सीप विकास कार्यक्रममा सहभागी गराइने छ । महिला सरकारी वकीलहरूलाई लक्षित गरी क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

सूचना प्रवाह

१९. सबै सरकारी वकील कार्यालयका सूचना अधिकारी एवम् प्रवक्ताको नाम र सम्पर्क नम्बर सार्वजनिक गरिनेछ । सार्वजनिक सरोकार र चासो प्रकट गरिएका र जघन्य कसूरका मुद्दाको अभियोजनको निर्णय वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।

इ एटर्नी कार्यक्रमको कार्यान्वयन

२०. सरकारी वकीलबाट सम्पादन हुने काम कारवाहीहरू विद्युतीय माध्यमबाट गरिनेछ । यसका लागि इ एटर्नी कार्यक्रमले प्रक्षेपण गरेका बाँकी कार्यक्रमहरू आगामी वर्ष कार्यान्वयनमा आउनेछन् । आगामी तीन वर्षभित्र सरकारी वकील कार्यालयका काम कारवाहीहरू विद्युतीय प्रणालीमा अभिलेखबद्ध हुनेछन् ।

समन्वय समितिको क्रियाशीलता

२१. सरकारवादी मुद्दाको अनुसन्धान तथा अभियोजनलाई प्रभावकारी बनाउन सबै तहका समन्वय समितिलाई क्रियाशील बनाइने छ । नयाँ बनेका फौजदारी कानूनको बारेमा जनसाधारणलाई जानकारी दिने प्रबद्धनात्मक कार्यमा समेत सो समितिलाई परिचालन गरिनेछ । नयाँ संहिताको कार्यान्वयनका लागि श्रव्यदृश्यमूलक कार्यक्रमहरू मार्फत प्रचार प्रसार गरिनेछ । समन्वय समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्नका लागि स्थापना गरिएको सचिवालयलाई क्रियाशील बनाइने छ ।

कानून विपरीत निर्णयको प्रतिरक्षा नगरिने

२२. सरकारी वकीलको प्रथम राष्ट्रिय सम्मेलनबाट पारित प्रस्ताव अनुसार देखादेखी कानून विपरीत भएका निर्णयहरूको सरकारी वकीलबाट प्रतिरक्षा नगर्ने र सरकारी वकीलहरूले सार्वजनिक हितको पक्षमा प्रतिनिधित्व गर्ने गरी व्यावसायिक स्वायत्तता तथा उन्मुक्ति प्रदान गर्ने अभ्यासलाई निरन्तरता दिई थप सुदृढ तुल्याइने छ ।

विशेष प्रकृतिका मुद्दामा प्रतिनिधित्व

२३. विशेष प्रकृतिका एवम् जघन्य कसूरहरूमा सरकारी वकीलहरूको समूह बनाई अदालतमा प्रतिनिधित्व गर्ने कार्य प्रारम्भ भएको छ । त्यसलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

सरकारी सम्पत्तिको संरक्षण

२४. सरकारी तथा सार्वजनिक सम्पत्ति सम्बन्धी मुलुकभरि विवादहरूको विवरण एकीकृत गरिनेछ । त्यस्ता मुद्दामा सरकारी वकीलबाट अझ प्रभावकारी प्रतिनिधित्व गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । सो विषयसँग सम्बन्धित कानूनमा पुनरावलोकन गर्न र सरकारी तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेखलाई अध्यावधिक गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।

महिला तथा बालबालिकाको हित संरक्षण

२३. महिला अभियुक्तको बयान गराउँदा सम्भव भएसम्म महिला सरकारी वकील समक्ष वा महिलाको हक हित र सरोकारसँग सम्बन्धित संस्थाको रोहबरमा गराउने व्यवस्था गरिने छ । विशेष प्रकृतिका मुद्दामा पक्षको गोपनीयता कायम राख्ने कार्यलाई अझै बढी प्रभावकारी बनाउन प्रयास गरिनेछ । महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी मुद्दाका अनुसन्धान, अभियोजन र न्याय सम्पादन प्रक्रियामा सहजीकरण गर्नका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा हालै स्थापना गरिएको महिला तथा बालबालिका एकाईलाई क्रियाशील गराइने छ । उपत्यकाका सरकारी वकील कार्यालयहरूमा यसै महिनाभित्र महिला तथा बालबालिका सेल स्थापना गरी जिम्मेवारी दिइने छ । आगामी आर्थिक वर्षमा यस्तो सेल क्रमशः अन्य सरकारी वकील कार्यालयहरूमा पनि विस्तार गरिनेछ । यसै गरी जेष्ठ नागरिक एवं फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको अधिकारको सुनिश्चितताको लागि विशेष कार्यक्रम बनाई लागू गर्दै गइनेछ ।

संगठन संरचनाको पुनरावलोकन

२४. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र मातहतका सरकारी वकील कार्यालयहरूको कार्यबोझका आधारमा संगठन संरचना र दरबन्दीको पुनरावलोकन गरिने छ । प्रति सरकारी वकील २०० मुद्दाको अनुपातमा सरकारी वकीलको व्यवस्था गर्ने सरकारी वकीलहरूको प्रथम राष्ट्रिय सम्मेलनले पारित गरेको प्रस्तावलाई कार्यान्वयनमा ल्याउने प्रयास गरिने छ । सरकारी वकील र कर्मचारीहरूको कार्य विवरणको पुनरावलोकन गरी आगामी साउन १ गतेदेखि लागू हुने गरी नयाँ कार्य विवरण दिइनेछ । कार्यविवरणका आधारमा कार्य सम्पादनको मूल्यांकन गर्ने परिपाटी विकास गरिनेछ ।

सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी

२५. फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ ले गरेका नयाँ व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पूर्वाधार तथा कार्यविधिको व्यवस्था गरी उक्त ऐन कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि पहल गरिनेछ । कसूर ठहर

भएपछि सजाय निर्धारणका लागि गरिने बहस सरकारी वकीलका लागि पनि नयाँ अभ्यासको रूपमा रहेको हुँदा सो सम्बन्धमा अन्य मुलुकले अवलम्बन गरेको अभ्यास र सजाय निर्धारणको प्रक्रियामा सरकारी वकीलहरूलाई विशेष प्रशिक्षण दिने व्यवस्था गरिने छ ।

सरकारी वकीलको सेवा शर्त सम्बन्धी कानून

२६.संविधानको धारा १६१ मा गरिएको व्यवस्था बमोजिम सरकारी वकील तथा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयका कर्मचारीहरूको सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी संघीय कानून बनाउन पहल गरिनेछ । सरकारी वकीलको सेवालार्ई आकर्षक बनाउन र सेवामा रहेका जनशक्तिलाई उत्प्रेरित गर्ने विषयहरू विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

अपराधशास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्र

२७. नेपालको संविधानले तोकिदिएको अपराधको प्रवृत्ति सम्बन्धी अध्ययन गर्नका लागि अपराधशास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्रको संगठन संरचना र कार्यविधि तयार गरी आगामी एक वर्ष भित्र यो केन्द्रलाई अपराधको प्रवृत्ति अध्ययन गर्ने स्रोत केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ । फौजदारी कानूनमा विशेषज्ञता हासिल गरेका विज्ञहरूको समेत संलग्नतामा आगामी आर्थिक वर्षमा कम्तीमा पाँच वटा विषयमा अनुसन्धानमूलक अध्ययन हुनेछ ।

प्रकाशन

२८. सरकारी वकीलको कार्य सम्पादनसँग सम्बन्धित विषयमा अनुसन्धानमूलक विषय समावेश गरिएको अभियोजन जर्नलको पहिलो अंक २०७५ असार मसान्तभित्र प्रकाशन गरिनेछ । आगामी आर्थिक वर्षदिखि सो जर्नललाई अर्धवार्षिक रूपमा प्रकाशन गरिनेछ । सरकारी वकीलको कार्य सम्पादनसँग सम्बन्धित नजीरलाई अध्यावधिक गरी प्रकाशन गरिनेछ ।

कार्य सम्पादन सूचकको पुनरावलोकन

२९. सरकारी वकील तथा कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन सूचकको पुनरावलोकन गरी यसलाई नतिजामा आधारित बनाइने छ ।

रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयन

३०. सरकारी वकीलको व्यावसायिकता विकास र संस्थागत सुदृढीकरणमा केन्द्रित रहेको महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको दोस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजनाको कार्यान्वयनका लागि प्राथमिकतापूर्वक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । आगामी वर्ष योजनाको मध्यावधि मूल्यांकन गरिनेछ ।

नमुना सरकारी वकील कार्यालयबाट सम्पादन हुने कामहरूको विवरण

१. नमुना सरकारी वकील कार्यालयहरूको कार्य चापको आधारमा उपयुक्त स्रोत साधन र भौतिक व्यवस्था गरिने छ ।

२. नमुना सरकारी वकील कार्यालयहरूमा दरबन्दी रिक्त रहन दिइने छैन । कुनै कारणबाट रिक्त हुन आएमा समयमा नै जनशक्तीहरूको प्राथमिकतापूर्वक पदपूर्ति गरिनेछ ।

३. नमुना सरकारी वकील कार्यालयहरूमा मुद्दा व्यवस्थापन पद्धति (९ऋबकभ ःबलबनझभलत कथकतझ) लगायतका सफ्टवेयरहरूलाई पूर्णरूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । सरकारी वकील कार्यालयका काम कारवाहीहरूलाई सूचना प्रणालीमा आबद्ध गरिने छ ।

४. नमुना सरकारी वकील कार्यालयहरूमा पीडित मैत्री कक्षलाई व्यवस्थित गरी आधारभूत सुविधा सम्पन्न बनाइने छ र पीडितले उक्त सुविधा प्राप्त गर्ने सुनिश्चितता कायम गर्दै सो को निर्धारित ढाँचामा अभिलेखीकरण गरिनेछ ।

५. सरकारी गवाहहरूको वकपत्र गराउन साक्षी परामर्श कक्षको व्यवस्था गरी वकपत्र पूर्व परामर्शको कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गरिने छ ।

६. नमुना सरकारी वकील कार्यालयहरूमा न्यूनतम सुविधा सहितको थुनुवा कक्ष, बयान कक्ष र थुनुवा भेटघाट कक्ष बनाई सो सुविधा थुनुवा र थुनुवाका आफन्तहरूलाई उपलब्ध गराईने छ र सोको अभिलेखिकरण गरिनेछ ।

७. नमुना सरकारी वकील कार्यालयमा सेवा लिन आउने सेवाग्राहीहरूलाई स्वच्छ पिउने पानी र प्रतिक्षा कक्षको व्यवस्था गरिनेछ र सेवा वितरणलाई चुस्त, दुरुस्त र पारदर्शी बनाईनेछ ।

८. अनुसन्धान र अभियोजनलाई प्रभावकारी बनाउन र समन्वय विकास गर्न अनुसन्धानकर्ता र सरकारी वकील बीच मासिक सम्वाद कार्यक्रम नियमित रूपमा संचालन गरिनेछ र यसको अभिलेख राखिनेछ ।

९. अपराध अनुसन्धानको क्रममा अनुसन्धानकर्तालाई दिइने निर्देशनलाई थप व्यवस्थित एवं नियमित तुल्याईनेछ । दिइएका निर्देशनहरूको अभिलेख राखिनेछ ।

१०. सरकारबादी फौजदारी मुद्दाका साक्षी गवाहहरूको नाम, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण अध्यावधिक गरिनेछ । अदालतमा बकपत्र हुने दिनको सूचना टेलिफोन, इमेल वा अन्य विधिबाट गराइनेछ ।

११. पीडित तथा साक्षीको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने, निजहरूसँगको सम्पर्कलाई नियमित गर्ने र साक्षीहरूले कानून बमोजिम पाउने सुविधाको वितरणलाई थप व्यवस्थित र पारदर्शी बनाइनेछ ।

१२. अदालत तथा मुद्दा हेर्ने अधिकारी समक्ष हुने मुद्दाको सुनवाई सरकारी वकीलबाट सामान्यतः स्थगित गरिने छैन ।

१३. पुनरावेदन गर्ने वा नगर्ने कार्यलाई कानूनमा तोकिएको समयावधि भित्रै विशेष प्राथमिकताको साथ सम्पन्न गरिने छ । पुनरावेदनको म्याद अदालतबाट बुझाउन ल्याएकै दिन बुझिने छ ।

१४. फैसला कार्यान्वयनमा पीडितलाई सहयोग गर्न सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिने छ । फैसला अन्तिम भएको जानकारी आएपछि पीडितलाई उपयुक्त माध्यमबाट सोको सूचना दिइने छ । पीडितको तर्फबाट आवश्यकता अनुसार अदालतमा प्रतिनिधित्व समेत गरिनेछ ।

१५. नमुना सरकारी वकील कार्यालयमा महिला तथा बालबालिका सेल स्थापना गरी कार्य सञ्चालन गरिनेछ । सो कार्यालयमा सेवाग्राही सहायता डेस्क रहनेछ । त्यस्ता कार्यालयहरूको कम्तीमा त्रैमासिक अनुगमन गरिनेछ ।

Office